

VODIČ ZA EUROPSKO-AMERIČKI SUSTAV ZAŠTITE PRIVATNOSTI

Uvod

Što je europsko-američki sustav zaštite privatnosti i zašto nam je potreban?

Europska unija (EU) i Sjedinjene Američke Države (SAD) imaju čvrste trgovinske veze. Prijenos osobnih podataka važan je i nužan element transatlantskog odnosa, posebice u današnjem globalnom digitalnom gospodarstvu. Brojne transakcije uključuju prikupljanje i upotrebu osobnih podataka, primjerice vašeg imena, broja telefona, datuma rođenja, kućne adrese i adrese e-pošte, broja kreditne kartice, broja nacionalnog osiguranja ili broja zaposlenika, korisničkog imena, spola i bračnog statusa ili bilo koje druge informacije koja omogućuje vašu identifikaciju. Na primjer, vaše podatke u EU-u mogu prikupljati podružnica ili poslovni partner američkog poduzeća koje prima podatke te ih zatim upotrebljava u SAD-u.

To se, primjerice, čini pri kupnji robe ili usluga na internetu, upotrebi usluga društvenih medija ili pohrane podataka u oblaku, ili ako ste zaposlenik poduzeća sa sjedištem u EU-u za koje kadrovske podatke obrađuje poduzeće u SAD-u (na primjer društvo-majka). Pravom EU-a zahtijeva se da se visok stupanj zaštite osigura i nakon prijena podataka SAD-u.

To se osigurava europsko-američkim sustavom zaštite privatnosti. Sustav omogućuje prijenos vaših osobnih podataka iz EU-a poduzeću u SAD-u uz uvjet da to poduzeće vaše osobne podatke obrađuje (npr. upotrebljava, pohranjuje i prenosi dalje) prema čvrstom skupu pravila i mjera za zaštitu podataka. Vaši su podaci zaštićeni neovisno o tome jeste li građanin EU-a ili ne.

Kako funkcionira sustav zaštite privatnosti?

Postoje razni alati za prijenos osobnih podataka iz EU-a u SAD, kao što su ugovorne odredbe, obvezujuća korporativna pravila i sustav zaštite privatnosti. Ako se upotrebljava sustav zaštite privatnosti, poduzeća iz SAD-a moraju najprije na to pristati pri Ministarstvu trgovine SAD-a. Obveze primjenjive na poduzeća na temelju sustava zaštite privatnosti sadržane su u „načelima privatnosti”. Ministarstvo trgovine nadležno je za upravljanje sustavom zaštite privatnosti i osiguravanje da poduzeća ispunjavaju svoje obveze. Za potrebe certificiranja politika zaštite privatnosti u poduzećima mora biti u skladu s načelima privatnosti. Svoje „članstvo” u sustavu zaštite privatnosti poduzeća moraju obnoviti svake godine. U suprotnome više ne mogu primiti i upotrebljavati osobne podatke iz EU-a u okviru tog sustava.

Ako želite saznati je li neko poduzeće iz SAD-a u sustavu zaštite privatnosti, provjerite popis organizacija u sustavu zaštite privatnosti na internetskim stranicama Ministarstva trgovine (<https://www.privacyshield.gov/welcome>). Na popisu ćete pronaći podatke o svim poduzećima u sustavu zaštite privatnosti te vrsti osobnih podataka koje upotrebljavaju i usluga koje pružaju. Možete pronaći i popis poduzeća koja više nisu u sustavu zaštite privatnosti. To znači da im nije više dopušteno primiti vaše osobne podatke u okviru sustava

zaštite privatnosti. Osim toga, ta poduzeća mogu čuvati vaše osobne podatke samo ako se obvežu pri Ministarstvu trgovine da će nastaviti primjenjivati načela privatnosti.

Obveze poduzeća u sustavu zaštite privatnosti i vaša prava u pogledu upotrebe vaših osobnih podataka

Sustav zaštite privatnosti pruža vam niz prava, a poduzeća su obvezana štiti vaše osobne podatke u skladu s „načelima privatnosti“.

1. Pravo na informiranost

Poduzeće u sustavu zaštite privatnosti mora vas informirati o:

- vrsti osobnih podataka koje obrađuje;
- razlozima obrade vaših osobnih podataka;
- o svojoj namjeri da prenese vaše osobne podatke drugom poduzeću i razlozima prijenosa;
- vašem pravu da od poduzeća zatražite pristup svojim osobnim podacima;
- vašem pravu da odlučite dopuštate li poduzeću da vaše podatke upotrebljava za „bitno drukčije“ potrebe ili da ih otkrije drugom poduzeću (takozvano pravo na „izuzeće“). Ako su podaci osjetljivi (na primjer, podaci o vašem etničkom podrijetlu ili zdravstvenom stanju), poduzeće u sustavu zaštite privatnosti mora vas obavijestiti da takve podatke može upotrebljavati ili otkriti samo uz vaše dopuštenje (takozvano pravo na „davanje pristanka“);
- načinu na koji se obratiti poduzeću ako imate pritužbu o upotrebi vaših osobnih podataka;
- neovisnom tijelu za rješavanje sporova u EU-u ili SAD-u gdje možete pokrenuti postupak;
- vladinoj agenciji u SAD-u koja je nadležna za provođenje istrage i izvršenje obveza poduzeća u okviru sustava i
- mogućnosti otkrivanja vaših osobnih podataka kao odgovor na zakonite zahtjeve javnih tijela SAD-a.

Poduzeće u sustavu zaštite privatnosti mora vam osigurati pristup svojoj politici zaštite privatnosti putem poveznice na svojim javnim internetskim stranicama ili drugdje ako nema javne internetske stranice. Mora vam učiniti dostupnom i poveznicu na popis organizacija u sustavu zaštite privatnosti na internetskim stranicama Ministarstva trgovine kako biste mogli lako provjeriti status poduzeća u pogledu sustava zaštite privatnosti.

2. Ograničenja upotrebe vaših podataka u različite svrhe U načelu, poduzeće u sustavu zaštite privatnosti može upotrebljavati vaše osobne podatke samo u svrhu u koju su izvorno prikupljeni ili koju ste naknadno odobrili. Upotreba vaših podataka u drugu svrhu ovisi o tome koliko nova svrha odstupa od izvorne svrhe:

- upotreba vaših podataka u svrhu koja nije u skladu s izvornom svrhom nije dopuštena;

- ako se nova svrha razlikuje od izvorne, ali je s njom povezana (tj. „bitno drukčija”), poduzeće u sustavu zaštite privatnosti može upotrebljavati vaše podatke samo ako se ne usprotivite ili, u slučaju osjetljivih podataka, ako na to pristanete;
- ako je nova svrha drukčija od izvorne, ali dovoljno bliska da se ne smatra bitno drukčijom, upotreba je dopuštena.

Na primjer, ako je vaš poslodavac prenio vaše osobne podatke SAD-u radi obrade, poduzeću u SAD-u može biti dopušteno da te podatke upotrijebi kako bi vam ponudio policu osiguranja ili mirovinsko osiguranje ako se ne usprotivite takvoj upotrebi. S druge strane, ne smije prodati vaše podatke trećoj osobi trgovcu koji će vam ponuditi robu ili usluge koji nisu povezani s vašim radnim odnosom.

Imate pravo i odlučiti hoćete li dopustiti poduzeću u sustavu zaštite privatnosti da vaše osobne podatke prenese drugom poduzeću u SAD-u ili drugoj zemlji izvan EU-a. Iako nemate tu mogućnost izbora kada se vaši podaci šalju drugom poduzeću (takozvani „posrednik”) radi obrade u ime, za račun i prema uputama poduzeća u sustavu zaštite privatnosti, poduzeće u sustavu zaštite privatnosti morat će potpisati ugovor s posrednikom kojim se potonji obvezuje osigurati jednake mjere zaštite podataka kao one sadržane u sustavu zaštite privatnosti. Poduzeće u sustavu zaštite privatnosti može se smatrati odgovornim za postupke svojeg posrednika koji nisu u skladu s pravilima.

3. Smanjenje količine podataka i obveza čuvanja podataka isključivo u potrebnom razdoblju

Poduzeće u sustavu zaštite privatnosti može primati i obrađivati osobne podatke samo ako su relevantni za potrebe obrade te mora osigurati da su upotrijebljeni podaci točni, pouzdani, potpuni i ažurirani. Vaše osobne podatke smije čuvati isključivo koliko je potrebno za potrebe obrade. Može ih čuvati dulje samo ako su mu potrebni u određene posebne svrhe kao što su arhiviranje u javnom interesu, novinarstvo, književnost i umjetnost, znanstvena ili povijesna istraživanja ili statističke analize. Ako se vaši podaci nastave obrađivati u navedene svrhe, poduzeće mora svakako postupati u skladu s načelima privatnosti.

4. Obveza zaštite sigurnosti podataka

Poduzeće mora osigurati da se vaši osobni podaci čuvaju u sigurnom okruženju i štite od gubitka, zloupotrebe, neovlaštene upotrebe, otkrivanja, izmjene ili uništenja, uzimajući u obzir prirodu podataka i rizike povezane s obradom.

5. Obveza zaštite podataka u slučaju prijenosa drugom poduzeću

Kao što je prethodno navedeno (točka 2.), poduzeće u sustavu zaštite privatnosti može, u određenim okolnostima i uzimajući u obzir svrhu u koju su ih dobili, vaše osobne podatke prenijeti drugom poduzeću. To se može dogoditi, primjerice, ako poduzeće dijeli vaše podatke (s poduzećem koje samo odlučuje na koji će ih način upotrebljavati, takozvani „voditelj obrade”) bez vašeg protivljenja ili sklopi ugovor o uslugama s (pod)izvršiteljem obrade (takozvani „posrednik”). Neovisno o tome gdje se nalazi, unutar ili izvan SAD-a, poduzeće

koje prima podatke mora osigurati jednaku razinu zaštite vaših osobnih podataka kao što je zajamčeno sustavom zaštite privatnosti. U tu je svrhu potreban ugovor između poduzeća u sustavu zaštite privatnosti i treće osobe kojim se utvrđuje pod kojim uvjetima treća osoba može upotrebljavati vaše osobne podatke i njezine odgovornosti u pogledu njihove zaštite. Tim će se ugovorom zahtijevati od treće osobe da obavijesti poduzeće u sustavu zaštite privatnosti ako nije u mogućnosti nastaviti ispunjavati svoje obveze te u tom slučaju mora prestati upotrebljavati podatke. Stroža pravila primjenjuju se ako treća osoba postupa kao posrednik za račun poduzeća u sustavu zaštite privatnosti. U tom slučaju poduzeće u sustavu zaštite privatnosti može se smatrati odgovornim za postupke posrednika koji nisu u skladu s njegovim obvezama zaštite vaših osobnih podataka.

6. Pravo pristupa i ispravljanja podataka

Imate pravo tražiti od poduzeća u sustavu zaštite privatnosti da vam omogući pristup vašim osobnim podacima. To znači da imate pravo da vam se vaši podaci priopće, ali i da vas se obavijesti o svrsi u koju se podaci obrađuju, kategorijama predmetnih osobnih podataka i primateljima kojima se podaci otkrivaju. Zatim možete zatražiti od poduzeća da ih ispravi, izmijeni ili izbriše ako nisu točni, ažurirani ili ako su obrađeni suprotno pravilima sustava zaštite privatnosti. Poduzeće mora potvrditi i čuva li ili obrađuje vaše osobne podatke.

U pravilu niste obvezni objasniti zašto želite pristupiti svojim podacima, no poduzeće može to od vas tražiti ako je vaš zahtjev preopćenit ili neodređen. Poduzeće je obvezno odgovoriti na vaš zahtjev za pristup u razumnom roku. Poduzeće može ponekad ograničiti vaša prava pristupa, ali samo u posebnim situacijama, primjerice ako bi omogućavanje pristupa narušilo povjerljivost, uzrokovalo povredu obveze čuvanja profesionalne tajne ili bilo u suprotnosti s pravnim obvezama.

Pravo pristupa može biti posebno korisno ako se vaši osobni podaci upotrebljavaju za odluku koja bi mogla znatno utjecati na vas. U situacijama u kojima je to uobičajeno (na primjer pozitivna ili negativna odluka o zaposlenju, zajmu itd.) pravom SAD-a osiguravaju se dodatna prava koja vam omogućuju da bolje razumijete u kojem su opsegu vaši podaci uzeti u obzir.

7. Pravo na podnošenje pritužbi i pravo na pravno sredstvo

Ako poduzeće ne postupa u skladu s pravilima sustava zaštite privatnosti i uzrokuje povredu obveze zaštite vaših osobnih podataka, imate pravo podnijeti pritužbu te pravo na pravno sredstvo, bez ikakvih troškova. Poduzeća u sustavu zaštite privatnosti obvezna su osigurati neovisan mehanizam pravne zaštite kako bi se istražile neriješene pritužbe. Na primjer, mogu odabrati alternativno rješavanje sporova ili se podvrgnuti nadzoru nacionalnog tijela za zaštitu podataka.

Stoga, kao pojedinac pritužbu možete podnijeti na razne načine:

1. samom poduzeću u sustavu zaštite privatnosti SAD-a;
2. neovisnim mehanizmom pravne zaštite, kao što su alternativno rješavanje sporova ili tijelo za zaštitu podataka;
3. Ministarstvu trgovine SAD-a, isključivo putem tijela za zaštitu podataka;

4. Saveznoj trgovinskoj komisiji SAD-a (ili Ministarstvu prometa SAD-a ako se pritužba odnosi na zračnog prijevoznika ili agenta za prodaju karata);
5. Odboru za sustav zaštite privatnosti, samo kada se iscrpe određena druga pravna sredstva.

- **Tijelo za alternativno rješavanje sporova**

Tijelo za alternativno rješavanje sporova privatno je tijelo koje rješava pritužbe podnesene protiv poduzeća. Ako se odluči za alternativno rješavanje sporova, poduzeće u sustavu zaštite privatnosti mora odabrati hoće li se obratiti tijelu u EU-u ili SAD-u. Postupak za rješavanje vaše pritužbe ovisi o odabranom tijelu.

- **Nacionalno tijelo za zaštitu podataka**

U svakoj državi članici EU-a postoji tijelo za zaštitu podataka koje je nadležno za zaštitu i izvršenje pravila o zaštiti podataka na nacionalnoj razini.

- **Odbor za sustav zaštite privatnosti**

Odbor za sustav zaštite privatnosti jest „arbitražni mehanizam” koji se sastoji od tri nepristrana arbitra te rješava sporove izvansudski. No, njegove su odluke obvezujuće i izvršive na sudovima SAD-a. Samo vi možete pokrenuti arbitražni postupak putem Odbora za sustav zaštite privatnosti u određenim okolnostima (posebice ako su prethodno iscrpljena određena druga pravna sredstva). Poduzeće u sustavu zaštite privatnosti nema to pravo jer je arbitražni postupak predviđen isključivo za vašu zaštitu.

8. Zaštita u slučaju pristupa javnih tijela SAD-a

Konačno, na zaštitu vaših osobnih podataka mogu utjecati i javna tijela SAD-a kada im pristupaju. Sustav zaštite privatnosti osigurava da podacima pristupaju isključivo u mjeri potrebnoj kako bi se postigao određeni cilj u javnom interesu, kao što su nacionalna sigurnost ili kazneni progon. Dok vam se važećim pravom SAD-a osiguravaju zaštita i pravna sredstva u području kaznenog progona, sustavom zaštite privatnosti prvi se puta uspostavlja posebni instrument koji se odnosi na pristup za potrebe nacionalne sigurnosti, takozvani mehanizam pravobranitelja (vidjeti dio C).

B) Kako mogu podnijeti pritužbu protiv poduzeća u sustavu zaštite privatnosti?

Sustav zaštite privatnosti pruža vam niz mogućnosti za podnošenje pritužbe protiv određenog poduzeća, na primjer ako smatrate da ne upotrebljava pravilno vaše osobne podatke ili ne postupa u skladu s pravilima.

Možete odabrati mehanizam pravne zaštite koji vam najviše odgovara i koji je najprikladniji za vašu pritužbu.

Načini podnošenja pritužbe navedeni su u nastavku.

1. Poduzeće u sustavu zaštite privatnosti SAD-a Poduzeće vam mora uvijek osigurati podatke za kontakt osobe kojoj se možete izravno obratiti za bilo kakve upite ili pritužbe. Poduzeće vam mora odgovoriti u roku od 45 dana od primitka pritužbe. U odgovoru se mora navesti je li vaša pritužba osnovana i, ako je to slučaj, na koji će je način poduzeće riješiti. Poduzeće je obvezno razmotriti svaku primljenu pritužbu, osim ako je jasno neosnovana.

2. Neovisno tijelo za alternativno rješavanje sporova ako je poduzeće u sustavu zaštite privatnosti odabralo alternativno rješavanje sporova kao neovisni mehanizam pravne zaštite. Na internetskim stranicama poduzeća moraju biti dostupne informacije o tijelu za alternativno rješavanje sporova i poveznica na njegove internetske stranice s pojedinostima o ponuđenim uslugama i postupcima koje treba slijediti. Ta tijela moraju moći nametnuti djelotvorna pravna sredstva i sankcije kako bi osigurala da poduzeće u sustavu zaštite privatnosti postupi u skladu sa svojim obvezama zaštite vaših osobnih podataka. Tim ćete se mehanizmom moći koristiti besplatno.

3. Nacionalno tijelo za zaštitu podataka. Poduzeće u sustavu zaštite privatnosti u načelu može slobodno odabrati tijelo za zaštitu podataka iz EU-a kao svoj neovisni mehanizam pravne zaštite. Međutim, kada poduzeće obrađuje podatke o ljudskim resursima (osoblju), obvezno je podvrgnuti se nadzoru tijela za zaštitu podataka. To znači da se kao zaposlenik možete uvijek obratiti svojem lokalnom tijelu za zaštitu podataka ako imate pritužbu u vezi s podacima povezanim s radnim odnosom prenesenima poduzeću u sustavu zaštite privatnosti. Čak i ako tijelo za zaštitu podataka nema ovlasti nadzora nad određenim poduzećem u sustavu zaštite privatnosti, uvijek se možete obratiti svojem tijelu za zaštitu podataka koje može proslijediti vašu pritužbu jednom od nadležnih tijela SAD-a (vidjeti u nastavku).

Tijela za zaštitu podataka dat će svoje mišljenje poduzeću što je prije moguće, a svakako u roku od 60 dana od primitka pritužbe. Bit ćete obaviješteni o mišljenju te će ono biti dostupno javnosti koliko je moguće. Poduzeće ima zatim 25 dana da ispuni obveze, a ako to ne učini, tijelo za zaštitu podataka može uputiti predmet Saveznoj trgovinskoj komisiji SAD-a radi mogućih izvršnih mjera. Može obavijestiti i Ministarstvo trgovine da je poduzeće odbilo pridržavati se mišljenja tijela za zaštitu podataka, što može imati za posljedicu uklanjanje poduzeća s popisa organizacija u sustavu zaštite privatnosti u slučaju ustrajnog nepridržavanja.

Osim toga, ako vaša pritužba pokaže da se prijenosom vaših osobnih podataka poduzeću u sustavu zaštite privatnosti povređuje pravo EU-a o zaštiti podataka, tijelo za zaštitu podataka može poduzeti mjere i protiv poduzeća iz EU-a koje šalje podatke te, ako je to potrebno, naložiti suspenziju prijenosa podataka. To uključuje slučajeve u kojima poduzeće iz EU-a ima razloga vjerovati da poduzeće u sustavu zaštite privatnosti ne postupi u skladu s načelima privatnosti.

4. Ministarstvo trgovine. Čak i ako tijelo za zaštitu podataka nema ovlasti nadzora nad poduzećem u sustavu zaštite privatnosti protiv kojeg podnosite pritužbu, vašu pritužbu može uputiti Ministarstvu trgovine SAD-a. To će se obaviti putem posebne novouspostavljene kontaktne točke nadležne za izravne kontakte s tijelima za zaštitu podataka. Ona će preispitati

vašu pritužbu te dati odgovor tijelu za zaštitu podataka u roku od 90 dana. Ministarstvo trgovine pritužbe može proslijediti i Saveznoj trgovinskoj komisiji (ili Ministarstvu prometa).

4. **Savezna trgovinska komisija.** Svoju pritužbu možete podnijeti izravno Saveznoj trgovinskoj komisiji SAD-a u okviru istog sustava za podnošenje pritužbi kojim se koriste državljani SAD-a: www.ftc.gov/complaint. Savezna trgovinska komisija preispitat će i pritužbe koje primi od Ministarstva trgovine SAD-a, tijela za zaštitu podataka EU-a i drugih tijela za alternativno rješavanje sporova. Kao kod Ministarstva trgovine, i Savezna je trgovinska komisija uspostavila posebnu kontaktnu točku za izravne kontakte s tijelima za zaštitu podataka EU-a kako bi se lakše upućivalo predmete i pojačala suradnja u rješavanju pojedinačnih pritužbi.

5. **(Arbitražni) odbor za sustav zaštite privatnosti.** Ako je nakon primjene ostalih mehanizama pravne zaštite vaša pritužba i dalje potpuno ili djelomično neriješena ili ako niste zadovoljni načinom na koji je ona riješena, imate još jednu mogućnost: obvezujuću arbitražu.

Tko može pokrenuti arbitražni postupak?

Važno je znati da postupak protiv poduzeća u sustavu zaštite privatnosti obvezujućom i izvršivom arbitražom može pokrenuti samo pojedinac.

Kada možete pokrenuti arbitražni postupak?

Poduzeće u sustavu zaštite privatnosti mora se podvrgnuti arbitražnom postupku ako ste odlučili iskoristiti to pravo. Međutim, to možete učiniti samo nakon što ste iscrpili druge oblike pravne zaštite, primjerice s poduzećem, tijelom za alternativno rješavanje sporova ili Ministarstvom trgovine. Postoje druge situacije u kojima ne možete iskoristiti Odbor za sustav zaštite privatnosti, posebice ako je vaša pritužba već bila predmet arbitražnog postupka, ako je sud već donio odluku o vašoj pritužbi te ste vi bili stranka u postupku, ako su stranke već riješile pritužbu ili ako tijelo za zaštitu podataka može riješiti vašu pritužbu izravno s poduzećem. Međutim, Savezna trgovinska komisija može provoditi istragu paralelno s arbitražnim postupkom.

Kako mogu pokrenuti arbitražni postupak?

Ako želite pokrenuti arbitražni postupak, prvo morate službeno obavijestiti poduzeće o svojoj namjeri. Obavijest mora sadržavati pregled mjera poduzetih za rješavanje pritužbe i opis navodne povrede. Možete dostaviti i popratnu dokumentaciju ili pravne dokumente povezane s vašom pritužbom.

Gdje se vodi arbitražni postupak? Koje su koristi?

Arbitražni postupak vodi se u SAD-u jer je ondje sjedište poduzeća protiv kojeg ste podnijeli pritužbu. No, postoji nekoliko mogućnosti koje vam mogu koristiti:

- pravo da od svojeg tijela za zaštitu podataka zatražite pomoć s pripremom zahtjeva;
- mogućnost sudjelovanja u postupku putem telefona ili videokonferencije, dakle nije potrebna fizička prisutnost u SAD-u;

- mogućnost besplatnog usmenog prevođenja i pismenog prijevoda dokumenata s engleskog na drugi jezik;
- troškovi arbitražnog postupka (osim odvjjetničke nagrade) nadoknadit će se iz fonda koji je Ministarstvo trgovine posebno uspostavilo i koji se financira godišnjim doprinosima poduzeća u sustavu zaštite privatnosti.

Koliko dugo traje arbitražni postupak?

Arbitražni postupak okončat će se u roku od 90 dana od slanja vaše obavijesti poduzeću.

Koja su pravna sredstva dostupna?

Ako Odbor za sustav zaštite privatnosti pronađe dokaze povrede načela privatnosti, može odrediti mjere kao što su pristup vašim osobnim podacima te njihovo ispravljanje, brisanje ili vraćanje.

Čak i ako vam Odbor za sustav zaštite privatnosti ne može odrediti novčanu odštetu, imate mogućnost to zatražiti na sudu. Ako niste zadovoljni ishodom arbitražnog postupka, pravom SAD-a predviđena je mogućnost njegova osporavanja u skladu sa Saveznim zakonom o arbitraži.

C) Mehanizam pravobranitelja: kako podnijeti pritužbu protiv javnog tijela SAD-a

Sustavom zaštite privatnosti utvrđuje se novi neovisni mehanizam pravne zaštite u području nacionalne sigurnosti: mehanizam pravobranitelja.

Što je mehanizam pravobranitelja?

Pravobranitelj za sustav zaštite privatnosti visoki je dužnosnik pri Ministarstvu vanjskih poslova SAD-a te je neovisan o obavještajnim agencijama SAD-a. Pravobranitelj uz pomoć osoblja osigurava da se pritužbe pravilno istraže i pravovremeno riješe te da dobijete potvrdu da se postupalo u skladu s mjerodavnim pravom SAD-a ili, u slučaju povrede propisa, da je ona uklonjena.

Pri izvršavanju svojih dužnosti i rješavanju zaprimljenih pritužbi pravobranitelj blisko surađuje s neovisnim nadzornim i istražnim tijelima te od njih dobiva sve informacije potrebne za odgovor na pritužbe koje se odnose na usklađenost nadzora s pravom SAD-a. Ta su tijela nadležna za nadzor raznih obavještajnih agencija SAD-a.

Primjenjuje li se mehanizam pravobranitelja samo na pritužbe povezane s prijenosom osobnih podataka poduzećima u sustavu zaštite privatnosti SAD-a?

Ne, taj mehanizam nije ograničen na sustav zaštite privatnosti. Obuhvaća sve pritužbe povezane sa svim osobnim podacima i svim vrstama trgovinskih prijenosa iz EU-a poduzećima u SAD-u, uključujući podatke prenesene alternativnim alatima za prijenos kao što su standardne ugovorne odredbe i obvezujuća korporativna pravila.

Kako mogu podnijeti pritužbu pravobranitelju?

Zahtjev trebate najprije podnijeti u pisanom obliku nadzornom tijelu u svojoj državi članici nadležnom za nadzor službi nacionalne sigurnosti i/ili svojem nacionalnom tijelu za zaštitu podataka. To znači da se možete obratiti tijelu koje vam može pomoći na vlastitom jeziku.

Vaš pisani zahtjev treba sadržavati informacije kao što su osnova vašeg zahtjeva, vrsta traženog odgovora ili mjere, državna tijela SAD-a za koja mislite da su uključena u aktivnosti nadzora, informacije o mjerama koje ste poduzeli u vezi sa zahtjevom te moguće primljene odgovore. U zahtjevu, međutim, ne morate dokazati da su obavještajne agencije SAD-a pristupile vašim podacima.

Prije podnošenja pravobranitelju vaš će se zahtjev pregledati kako bi se utvrdio vaš identitet, provjerilo postupate li za svoj račun, a ne za račun vladine ili međuvladine organizacije, sadržava li zahtjev sve bitne informacije, odnosi li se na osobne podatke prenesene u SAD te je li neosnovan, uznemirujuć ili podnesen u lošoj vjeri, odnosno odražava li istinsku zabrinutost.

Što se događa nakon što je zahtjev poslan pravobranitelju?

Pravobranitelj obrađuje vaš zahtjev i, ako ima bilo kakvih pitanja ili su mu potrebne dodatne informacije, obraća se tijelu koje je uputilo zahtjev.

Nakon što utvrdi da je vaš zahtjev potpun, prosljeđuje ga odgovarajućim tijelima SAD-a. Ako se zahtjev odnosi na usklađenost nadzora s pravom SAD-a, pravobranitelj surađuje s jednim od neovisnih nadzornih tijela s istražnim ovlastima. Kako bi mogao dati odgovor, pravobranitelj mora primiti potrebne informacije. Potvrdit će da je vaš zahtjev pravilno istražen i da se postupalo u skladu s pravom SAD-a ili, u suprotnom, da je svaka povreda prava SAD-a uklonjena. U odgovoru se neće navesti jeste li bili objekt nadzora nacionalnih obavještajnih službi SAD-a.

Zahtjevi za informacije

Pristup evidenciji koju vodi vlada SAD-a možete zatražiti na temelju Zakona o pravu na pristup informacijama (*Freedom of Information Act*, FOIA) Više informacija o načinu podnošenja takvog zahtjeva možete pronaći na www.FOIA.gov i <http://www.justice.gov/oip/foia-resources>. Na javnim internetskim stranicama svake organizacije dostupne su informacije o tome kako podnijeti zahtjev za pristup dokumentima.

Međutim, nije moguće pristupiti klasificiranim podacima iz područja nacionalne sigurnosti, osobnim podacima trećih osoba i informacijama o istragama u okviru kaznenog progona. Ta se ograničenja jednako primjenjuju na američke državljane i osobe koje nisu američki državljani.

Na sporove o zahtjevima na temelju Zakona o pravu na pristup informacijama moguće je žaliti se administrativno, a zatim pred saveznim sudom SAD-a. Sud će odlučiti je li traženi

pristup evidenciji propisno odbijen ili će naložiti vladi da omogući pristup tim dokumentima. Sudovi mogu dodijeliti nadoknadu odvjetničke nagrade, a novčana odšteta nije dostupna.

Posebni postupci za pritužbe opisani u ovom vodiču ne utječu na vaše pravo da od nacionalnih tijela za zaštitu podataka zatražite savjete i potporu u pogledu ostvarivanja svojih zakonskih prava.